

НИКАМА ТА МАНМАН, НИМĔН ТЕ МАНĂСМАН

Вĕсен ячĕсем – рейхстаг стени çинче

Ивановка ялĕ М-7 автоçул хĕрринче вырнаçнă. Çав ялта манăн

хуняма, хисеплĕ Перасковья Ванюшкина (сăн үкерчĕкре) пурăннă. Вăл 1923 çулхи октябрĕн 13-мешĕнче Уйкас Хачăк ялĕнче суралнă. 1931 çулхинче, коллективизаци тапхăрĕнче, сĕнĕ вырăнта сĕнĕ кил-çурт саварса, сĕнĕ пурнаç пуçлас тесе, сĕмĕ сĕнĕ яла – Ивановкăна куçнă.

Çичĕ класлă пĕлĕве Москвакасси шкулĕнче илнĕ, хыççăн Сентĕр шкулĕнче вĕреннĕ. Шкултан тухнă хыççăн Перасковья 3 çула яхăн аслă пионервожатайĕнче ĕçленĕ, ачасене вĕрентесси, вĕсемпе пĕрле пуласи чунă çывăххине аяланса илнĕ.

Малашнехи пурнаçа шкул ĕçепе çыхăнтарас тĕлĕшпе Етĕрнери педагогика училищине вĕренме кайнă,

1941 – 1942 çулсенче хăвăртлатнă мелпе пĕлĕ илнĕ. 1942 çулхи июнь 9-мешĕнче панă справка тăрăх, вăл шкул гигиени, истори, естествознани, географи методикисен тĕрĕслевĕ витĕр тухнă.

Хăрушă вăрçă çулĕсем пынă. Хастар хĕр те Тăван сĕршыва хÿтĕлесинчен аякра тăрса юлма пултараймăн. Перасковья комсомолка Сентĕр çар комиссариачĕ урлă фронта кайма вайла ирĕк илнĕ. Ашшĕ Никита Парандеев апа 1942 çулхи июль 4-мешĕнче Ильинка пристаньне çити асатса янă. Унтан вăл Шупашкара çитнĕ, август уйăхĕнче вăл çар енепе пĕлĕ илнĕ. Çавăн хыççăн апа Çурçĕр Хĕвел тухăç фрончĕн 11-мешĕ çаран кабель

уйрăмĕн 1038-меш ротине йышăннă. Каяра вăл Брянск фронтĕнче Тула хулинче çар ĕçне пурнаçланă. Вăрçăн юлашки çулĕсенче Белорусин 1-меш фронтĕнче пулнă, Берлин хулине çитнĕ. Вăл Юнкăри хайĕн хĕр тусĕпе Валя Чакапа 1945 çулхи май уйăхĕнче рейхстаг стени çине «Мы из Чувашии. Валя и Паша» тесе сыврнă. Перасковья Никитична фронтира почтальон, повар пулнă, ытларах телеграфист ĕçне пурнаçланă.

Хĕрлĕ армеец Перасковья 1945 çулхи июль 4-мешĕнче тăван яла çитнĕ. Апа ВЛКСМ районти комитетĕн учетпа статистика уйрăмĕн ертÿçi пулма шаннă. Хыççăн вăл «Красное Знамя» колхозра тĕрлĕ ĕçре тăрăшнă. 1947 çулхи

не Александр Ванюшкина сĕмĕ саварнă. Вăл 1923 çулхи февралĕн 25-мешĕнче суралнă, вăрçа хутшăннă. Хыççăн бригадирта, ферма ертÿçинче тăрăшнă.

Вĕсем иккĕшĕ те пысăк хисеп тивĕçнĕ хастар çынсем пулнă. Перасковья Никитична вăрçара хăюлăх катартишĕн виçĕ медале тивĕçнĕ. Мирлĕ пурнаçра та хастар пулнă, апа социализма амарту сĕнтерÿçин паллипе тата ытти хисепле чысланă. Александр Иванович та тĕрлĕ ят-сума тивĕçнĕ. Вĕсем мирлĕ пурнаçа сывхартассишĕн хайсене шеллемен, ачисемпе мăнукĕсен теллейшĕн, пĕтĕм халăх ачаçлашĕн тăрăшнă.

Любовь ВАНЮШКИНА.

Ентешпе пĕрле Берлина çитнĕ

Валентина Васильева (сăн үкерчĕкре) 1923 çулхи апрелĕн 1-мешĕнче Юнкăра суралса уснĕ. Ашшĕ Александр Чакак йывăр чире пула 1934 çулхинче пурнаçран уйрăлнă. Виçĕ ача – Афиноген, Валентина, Роза сурма тăлаха юлнă, вĕсем ун чухне пуçламăш класс ачисем кăна пулнă-ха. Валентина 10 класлă пĕлĕве Сентĕр шкулĕнче илнĕ.

1941 çулхи июнь 22-мешĕ, кану кунĕ, ĕç эрни хыççăн çылайшă камна та пултарнă. Шăпăлăха канлĕхе нимĕн те чармĕ темелле ĕнтĕ. Анчах та хăрушă вăрçă пуçланнă пирки кашни сĕмĕне хыпар çитнĕ, аста – савăн чухне, тепĕр çĕре – кăшт каярах. Юнкăран Тăван сĕршыва хÿтĕлеме 714 çын тухса кайнă. Вĕсем хушшинче Валентинапа Афиноген та пулнă. Афиноген фронтра çылай вăхат пулма тÿр килмен. Ленинград патĕнче урине амантнă пирки гангрена чирĕ пуçланнăран сулахай урине татма тивнĕ, госпитальте сипленнĕ хыççăн апа киле янă.

Валентина вăрçан иккĕмĕш çулĕнче алла повестка илнĕ. Ун чухне вăл

тин кăна 19 çул тултарнă пулнă-ха. Шупашкарти сапласри 8-меш телеграф полкĕнче хĕр фронт çыхăнуçине тăватă уйăх вĕреннĕ, савăнта Атăл çи тăрăхĕнчи хĕрсене çар ĕçне ханахтарнă.

Унăн аса илĕвĕнчен: «Сирĕп йĕрке, перессин ханахтарăвĕ, сыхăну йĕркисем, окосем чавни тата ытти те. Фронтура каяс умĕн малтанхи кунхинче йăмакран анне вилни пирки телеграмма илтĕм. Анчах та хута пичет пуса сирĕплетмен пирки мана аннене пытарма ямарĕç. Анне ун чухне 39 çултаччĕ, пире виççĕне ура сине таратрĕ, атте эпир пĕчĕк чухне вилчĕ... 1942 çулхи июль 4-мешĕнче сыхăнуçасен полкĕ вăрçа тухса кайрĕ. «Вставай, страна, огромная» юрă йĕркисем илтĕсен сывсем урама васкарĕç. Шинель тăхăннă хĕрсене курсан пĕрисен куçĕсем шывланчĕç, теприсем тутăрпа суларĕç. Хăрушă пулин те, юрă йĕркисем шанăç пачĕç. Эпĕ кулма тăрăшрăм, анчах та чи сывăх сывна юлашки çула асатма май килменнине аса илсе курсем куçĕм туйлăчĕ».

Вăрçă вăрçах çав, йăлтах çăтса ирттерме тивет, çын вара киле

рек епле лару-тăрăва та ханахаты. Чăваш хĕресен Польшăри часне ташман саварса илнĕ, çĕре тапнă чухне хĕрсем ташмана паранмасине тупа тунă. Унта вĕсен икĕ хĕр валли пĕр трофей пистолечĕ пулнă. Вальан тусĕ Паша сапла каланă: «Малтан мана персе пăрах та хыççăн хăв перĕн». Тавах шăпана, вĕсене ун пек тумă пÿрмен.

Кам-ха вăл Паша? Сыхăнуçасен Шупашкарти курсенче Валя Перасковья Парандеевапа (хыççăнхи хушамачĕ Ванюшкина) туслашнă. Вăл Уйкас Хачăк суралнă, кайран Ивановкăра пурăннă. Вĕсем иккĕшĕ те пĕр кунта фронта тухса кайнă, пĕрле сапăçнă, пĕрле Берлина çитнĕ, рейхстаг çинче хайсен ячĕсене пĕрле сырса хунă, ĕмĕрлĕхе туссем пулса тăнă.

«Аслă Сентĕрĕве Берлинта кĕтсе илтĕмĕр, урамра «Сентĕрĕ!»», «Сентĕрĕ!» тесе кашкăрни илтĕсе тăчĕ. Савăннипе куçĕм тухать, пĕр-пĕрне ыталатпăр, тута паратпăр.

Ташманран хăтарнă ял-хулана, çĕре пăхма хăрамалла – йăлтах çунса кĕленнĕ, шăтнă, суралнă. Çакан пек үкерчĕк талкишпе. Уй-

рамах Белорусинче хăрушă лару-тăру пулни курăнчĕ, урамра сывсенне сакса велернĕ вырăнсем, виллисем саканса тăраççĕ, çунса пĕтмен çурт-йĕрте персе пăрахнă сĕмĕсем, вăл шутра пĕчĕк ачасем, ытти сĕрте те сывсем выртаççĕ. Çаксем сине пăхсан чун-чĕре суралса каясла хĕсет, сăмрăк пулни, сÿтă малашлăха шанни тата ĕненни кăна çалса пычĕ. Шăпа та хĕркенчĕ пулас, вăрçă витĕр сурансемсĕр тухма май килчĕ.

1945 çулхи июль уйăхĕнче Пашапа Мускаван Шупашкара сити пуйăспа çитрĕмĕр, Сентĕре пире машинăпа лесрĕç. Унта мана вăрçă илваличĕ Афиноген пичче кĕтсе илчĕ. Ялти хĕр туссемпе Марфа Бархаткинапа, Калерия Хошкинапа, Василиса Яргункинапа ыттисемпе тĕл пултăмăр, савăнăç – чикĕсĕр –, сапла пулнă Валентинăн аса илĕвĕ.

1945 çулхи ноябрĕн 1-мешĕнче Валя Илья Васильев фронтовикпа сĕмĕ саварнă. Çав çулхинче вăл Сентĕрĕ ĕçтăвкомĕн культура пайĕн инструкторĕнче ĕçлеме тытăннă. Тепĕр 3 çултан апа Юнкăри вулав

сурчĕн ертÿçi пулма шаннă. Каярах вăл сыхăнуçара тата ытти ĕçре 65 çул тулттариччен тимленĕ, сумлă 90 çул пураннă.

Вăрçари хăюлăхпа паттăрлăхшăн апа Тăван сĕршывăн Аслă вăрçин 2 степенлĕ орденĕне, медальсемпе, кăкăр ĕç çакмалли паллăсемпе чысланă. ĕç çулĕсенче те вăл тĕрлĕ Хисеп хучĕпе Тав сывăне тивĕçнĕ.

Ирина ВЕТЛУГИНА.

Проект Чăваш Республикн Цифра аталанăвĕпе информаци политика тата массăллă коммуникацисен министрствĕи пулăшине пурнаçланать.

Официально

Чувашская Республика
Собрание депутатов Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района
РЕШЕНИЕ

23.06.2020г. № С-66/1 деревня Одаркино
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва.

В соответствии с Федеральным законом от 12.06.2002 г. № 67 - ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», Законом Чувашской Республики от 25 ноября 2003 года № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике» и Уставом Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики,

Собрание депутатов Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики решило:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.
2. Направить настоящее решение в Моргаушскую территориальную избирательную комиссию.
3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики Н.В. Белов.

Чувашская Республика
Собрание депутатов Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района
РЕШЕНИЕ

23.06.2020 г. № С-51/1 деревня Шатмалоси
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва.

В соответствии с Федеральным законом от 12.06.2002 г. № 67 - ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», Законом Чувашской Республики от 25 ноября 2003 года № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике» и Уставом Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района

Чувашской Республики
Собрание депутатов Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики решило:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.
2. Направить настоящее решение в Моргаушскую территориальную избирательную комиссию.
3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава Шатмалосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики Н.П. Александров.

Чувашская Республика
Собрание депутатов Юнгинского сельского поселения Моргаушского района
РЕШЕНИЕ

23.06.2020 г. № С-61/1 с. Юнга
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Юнгинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва.

В соответствии со статьей 10 Федерального Закона от 12.06.2002 г. № 67-ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», статьей 5 Закона Чувашской Республики от 25.11.2003 г. № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике», Уставом Юнгинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики, Собрание депутатов Юнгинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики решило:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Юнгинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.
2. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Чувашской Республики.
3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава Юнгинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики В.В. Фомин.

Чувашская Республика
Собрание депутатов Юськинского сельского поселения Моргаушского района
РЕШЕНИЕ

23.06.2020 г. № С-71/1 село Юськасы
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Юськинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики третьего созыва.

В соответствии со статьей 10 Федерального Закона от 12.06.2002 г. № 67-ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», статьей 5 Закона Чувашской Республики от 25.11.2003 г. № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике», Уставом Юськинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики,

Собрание депутатов Юськинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики решило:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Юськинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.
2. Направить настоящее решение в Моргаушскую территориальную избирательную комиссию.
3. Настоящее решение вступает в силу после его официального опубликования.

Глава Юськинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики А.Н. Кузьмин.

Чувашская Республика
Моргаушский район
Собрание депутатов Ярабайкасинского сельского поселения
РЕШЕНИЕ

23.06.2020 г. № С-71/1 деревня Ярабайкасы
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Ярабайкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва.

В соответствии с Федеральным законом от 12.06.2002 г. № 67 - ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», Законом Чувашской Республики от 25 ноября 2003 года № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике» и Уставом Ярабайкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики,

Собрание депутатов Ярабайкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики РЕШИЛО:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Ярабайкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.

2. Направить настоящее решение в Моргаушскую территориальную избирательную комиссию.

3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава Ярабайкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики Г.В. Жуков.

Чувашская Республика
Собрание депутатов Ярославского сельского поселения Моргаушского района
РЕШЕНИЕ

23.06.2020 г. № С-66/1 д. Ярославка
О назначении выборов депутатов Собрания депутатов Ярославского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва

В соответствии с Федеральным законом от 12.06.2002 г. № 67 - ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», Законом Чувашской Республики от 25 ноября 2003 года № 41 «О выборах в органы местного самоуправления в Чувашской Республике» и Уставом Ярославского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики,

Собрание депутатов Ярославского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики РЕШИЛО:

1. Назначить выборы депутатов Собрания депутатов Ярославского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики четвертого созыва на 13 сентября 2020 года.

2. Направить настоящее решение в Моргаушскую территориальную избирательную комиссию.

3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

Глава Ярославского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики С.Ю. Шадрин.